

Szerkesztőség kiadó-
bivatal és nyomda

Csaj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
N. Sz. — 552

Keziratok kizárólag
szerkesztőséghez
vándók. Keziratokat
nem adjuk vissza.

masetter Robert
Budapest

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR: K
romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 150

1925 június 15 Hétfő

Csaj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 134 szám

5685. Szivan 23

Vissza az egész!

Valami olyan történt, amire az egyik legnagyobb bécsi lap azt mondja, hogy na hát, ez már a leghallatlanabb diplomáciai svindli! És ami rögtön maga után vont olyan tárgyalásokat, amilyenek 1914 és 1918 óta nem voltak. Amire ugyanis azt hittük, hogy már teljesen rendben van és hogy semmi kétség nem férhet hozzá és hogy már mindenki bele-nyugodott, arról most egyszerre kiderült, hogy a legbizonytalanabb dolog, ami óráról-órara megváltozhat, vagy aminek a megváltozásától legalább is roppantul félnek. A legérdekesebb pedig az, hogy ezt nyíltan és egyenesen még senki nem merde megmondani. Ime, itt van az egyik legnagyobb európai hatalom, Franciaország, amely a békekötés óta láthatólag mindig a legnyugodalmasabbal viselkedett, leginkább feltette a nehezen létrehozott megállapodásokat és amely most is, amikor ezt legjobb szövetségeseinek, Angliának, meg szeretné mondani, irtó zavartan van. Ehelyett kerülőutat csinál és valami egészen alacsonyrendű fondorlattal, mint valami alkusz, vagy háborus erkölcsű kereskedő, aláírta vele egy olyan szerződést, amelyet a szerződő fél hamarjában el sem olvasott, de amelynek létrejöttét Franciaország már a legközelebbi pillanatban világgá kürtölte. Ez a kétértelmű aktus most csufos bukással végződött. Anglia észbekapott és az egész megállapodást visszavonta. Legyenek csak nyugodtak a lord urak, nem történt semmi.

Mi az, amit ez a férfias, szótartó Anglia most ilyen ijedten letagad? Nem kisebb dolog, minthogy a szigetország állítólag beleegyezett volna abba, hogy egy esetleges európai konfliktus esetén minden előről kezdődjék. Az egész világháború. Nohát nem, szó sem lehet róla! Valóban, Briand ur azt akarta, hogy, ha a németek bármerre megmozdulnak, akár lent Bajországnál, akár Keleten Posennél, mi azonnal vessük ezredeinket Középeurópába, flottánk induljon újra el a Balti-vizekre, gyarmati hadseregünk jöjjön azonnal pirótkákon Danzig alá, egy Kitchener-fuljon megint a Keleti-tengerbe, bennünket blokálnak, a skót bányászok ne kapjanak újra enni, álljunk megint sorba kenyérért, királyunk pedig, a békés V. György, húzódjék fel újra, rettegeve, a legmagasabb walesi csucokra. Chamberlain ur meg fogja nyugtatni az urakat. Ő csakugyan ott járt tegnap a Quai d'Orsay, vissza is vonult a francia külügyminiszter ural valamelyik legtávolabbi szobába, elébe is tettek valami iratot és ő azt el is látta a nevével... de azután Calais-tól Doverig, amíg átjött a csatornán, abban a jó, hűs tengeri levegőben újra átgondolt mindent és amikor partra szállt, már kész volt a sürgöny, amelyet párisi irányítással a Foreign Office Hughes-gépén le kellett kopogtatni: vissza az egész!

Most azután itt áll restelkedve és kissé megaláztatott ez a rózsás, piruló Frankhon. Milyen kár. Pedig ő már mindent megígért. A cseheknek megígérte, hogy abban a pillanatban, mihelyt egyetlen teuton ferde pillantással nézne át Sziléziánál, ott fog teremni a francia és angol armádia. A sejmnek Varsóba is távirat ment, hogy a dolog el van intézve, ha a legkisebb mozzogódást észlelik a német határ felől, egy morzejel — és a gall hadsereg karöltve Albion szikár legényeivel, Germania testén keresztül vágat segítségükre. Így szégyenben maradni. Amikor a Szajna mellett már mindenkinek elmondtuk, hogy akármilyen baj történjék, egy perc alatt fegyverben áll ismét egész Európa. Most egyszerre azt üzenik Londonból, hogy hóhó, megálljunk csak, nem számították el magukat az urak?

Azt hisszük, igen. Ez egy roppant veszélyes játék volt. Abban a pillanatban ugyanis, ami-

kor Franciaország tegnapelőtt nyíltan kirukkolt aggályaival, egyszerre mások is elvesztették bátorságukat és estére már Olaszország is jelentkezett, hogy ő sem érzi magát egészen nyugodtan, neki is biztosítsák a Brennermenti határ sérthetlenségét. Hogy mily roppant kísértést idézett fel Briand sápadó színvallása, bizonyítja, hogy ezt az olasz kérest Chamberlain még ott a helyszínen, Briand ébenfa-íróasztala fölött, lefújta. Hát nem. Ezt már nem.

Most aztán minden ott van megint, ahol volt. A megszakított bizonytalanságban. Az angolok átütöttek, hogy most már csak keresse mindenki önmagában az összetartó erőt. A mindenféle fajta legénység nem lesz ezentul ide-

gen célokért a szélrózsa minden irányába szét-dobálva. Ha valahol valamiféle új határt fenyegetnének, akkor majd a Népszövetség fog intézkedni. Egyáltalán szokjunk le ezekről a nyerségekről. A lord urak tudják, hogy mi mindig finomak és előkelők voltunk. Inkább majd a kereskedelmi szerződéseknél találunk ki valami okosat. Esetleg blokálni fogjuk Középeurópát. Lehetséges, hogy teljesen megvonjuk tőle az élelmiszereket. A lakosság ott egy kicsit el fog emésztődni. Mi ezt meg tudjuk cselekedni. De fegyvercsörömpölés többé nem lesz. Az urak legyenek egészen nyugodtak. Mi értünk ahhoz, hogy valakit úgy megfojtsunk, hogy észre sem veszi. Yes.

Bethlen megszólalt

Interjú adott Genfben a „Neues Wiener Journal“ munkatársának.
A Beniczky-ügyről egy szó említést nem tett

(Genf, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bethlen István miniszterelnök, akinek nyilatkozatát, a Beniczky-ügy következtében, már napok óta feszült érdeklődéssel várták, ma interjú adott a „Neues Wiener Journal“ itteni tudósítójának, anélkül azonban, hogy a volt belügyminiszter letartóztatásával kapcsolatos ügyeket bármiképpen is érintette volna. A miniszterelnök csupán azt hangsúlyozta ismét, hogy Magyarország gazdasági helyzete lényegesen javul és a magyar korona állama állandóan emelkedik. Magyarország nem keres újabb

államkölcönt, csupán az a célja, hogy erősítse a külföld bizalmát, hogy ezáltal az elhelyezkedést kereső magántőke figyelmét magára vonja. A miniszterelnök végül kijelentette, hogy „a belső viszonyok Magyarországon teljesen konszolidáltak, a mostani kormányrendszer négy-és fél éve vezeti az ügyeket és ez a folytonosság is azt bizonyítja, hogy az országban rendezett viszonyok vannak. A lakosság teljesen elégedett és azok a hírek, amelyek ennek ellenkezőjét akarják bizonyítani, tendenciózusak és rosszindulatúak“.

Paál Árpád

az „Adeverul“ iskolaankétján

Nyilatkozata az anyanyelv kérdéséről és a Magyar Párt problémáiról

(Csaj-Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti „Adeverul“ az iskolaankét során legutóbbi számában Paál Árpádot, az erdélyi demokratikus magyarság legmarkánsabb reprezentását szólaltatta meg. Paál Árpád a hozzáintézett kérdésekre kiváló felkészültségéről tanuszkodó részletességgel válaszolt. Az igen érdekes nyilatkozatból adjuk az alábbi részleteket:

Az anyanyelv kérdése

Emberi szempontból káros a javaslat akkor is, amikor a magániskolákra nyelvtanítási kényszert szab reá és az államnyelvi jogot hol korlátozza, hol teljesen elveszi. Az anyanyelven kívüli más nyelvre az életbőség vagy az életszükség tanítja meg az embert. Hagyni kell tehát az életet és nem reáerőltetni a gyerekekre olyant, ami életkörünyezetnek esetleg sohasem fog megfelelni. Tulterhelés nem lehet gyereket tanítani. Már pedig azt a tulterhelést kényszeríti rá Anghelescu törvénye a magániskolákra is, mikor aoktól más anyanyelvű tanítás esetén is négy tárgynak feltétlenül román nyelven való tanítását, sőt a zsidóktól a maguk anyanyelvének a használatát teljesen meg is vonja.

Ez az utóbbi nemcsak a zsidókra, hanem a magyarokra, németekre, oroszokra és minden más olyan nemzetiségre is érelem, melynek zsidóvallású elemei vannak. A zsidók külön nemzetiségként is panaszolhatnak történelmi héber nyelvük és gyakorlatilag kiképződött jiddis nyelvjárásuk megtagadása miatt: de a magyarság és más nemzetiség is panaszolhat amiatt, hogy a benne levő zsidó elemektől el akarják venni azt a magyar vagy egyéb anyanyelvet, ami esetleg századok óta vált anyanyelvüké. Az erdélyi magyarság különösen úgy érezheti, hogy ezzel a módszerrel olyan részt akarnak kihalítani belőle, amely ugy kulturális, mint gazdasági fejlődésében és megjelenésében az ő lényeges egységébe tartozott és tartozik bele. Csak jellemző különösképpen említem meg, hogy a magyarnyelvű népesség székelv részének is vannak zsidó elemei még pedig olyanok, akik fajlag is

székelvek. (Bözödújfalui áttértek.) Ezeknek soha sem is volt más anyanyelvük, csak a magyar. Hogyan vehető ez el tőlük azon a címen, mert ők zsidók is?

Ha a javaslatból törvény lesz

— Ha ez a törvény ránk következik is, mindenesetre súlyos megpróbáltatás lesz ránk és különösen szegény gyermekeinkre, de azért még meg nem halunk, sőt az életosztón minden villámzása végig fog futni bennünk. Semmiesetre le nem mondunk azokról az iskolajogokról, amit a nemzetközi egyezmény biztosít nekünk. Ezeket a jogokat a törvény akadályozhatja, de el nem törölheti, mert a nemzetközi jogon kívül az emberi természetben is gyökereznek. Társadalmi összeköttetéssel teszünk róla, hogy a törvény káros hatásait kiküszöbölhessük és gyermekeink célszerű és teljes oktatását biztosíthassuk. Aztán a mindenkori kormányt se tartsuk olyan köszívűnek, hogy érzéketlen legyen legszentebb érzeink iránt. Még a mostani kormánytól is megpróbáljuk, hogy ne politikai, hanem társadalmi szempontokból láthassa meg az iskola-kérdést és jobban megismerhesse kulturális törekvéseinkben a méltányolni valót a gyermekeinkért való érzésünkben az emberszeretet közös nagy törvényét.

A magyar tömegek ma némák

A hírlapírónak arra a kérdésére, vajjon a Magyar Párt, tud-e a demokratikus fejlődés tényezője lenni, Paál Árpád így válaszolt:

— Nem tudom. A magyar tömegek ma némák, magukbazarálóztak s szervezetlenek. A párt vezetőségének az egyes vidékek szerepívő egyénéivel megvan az állandó kontaktusa, de hogy ezeknek a szerepívőknek milyen mély és mennyire a népből adott a gyökéretük, azt ismét nem tudom. A legutóbbi csiki választásnál a magyar párt lelkes tömegeket sorakoztatott fel maga mellett, de ez nem az állandó szervezethez az eredménye, hanem pillanatnyi fölérzésnek, ami a választás sikertelensége miatt ismét csüggedéssé változott.

Egy újságíró naplója az épülő országból

Akkó öble: a világkereskedelem új gócpontja

A mossuli kérdés. Egy reális fantazmagória

(Haifa, május hava. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) Két kaftános zsidó megy előttem az utcán. Lengyelek lehetnek, s jiddisül beszélnek. Ha nem érdekelne, akkor is hallanom kelene, hogy miről beszélgetnek, olyan hangosak. Világpolitikáról. Mossulról. Mintha életkérdésük lenne: olyan izgalommal tárgyalják meg a legújabb eseményeket. És milyen beavatottak. Egy angol képviselő, — hozzá, ha a Labour Party-hoz tartozik, — alig lehet jobban informált.

Este egy kerthelyiségben hűsülünk. A szomszédasztalnál megint hangos beszélgetést hallok. Ezúttal arabok vitatkoznak. És az idegen beszédből egy szó ismétlődik úgy ki, hogy megjegyezhetem: Mossul...

A Mossul-kérdés ugyanis Haifa jövődő nagyságának kulcsa. Ezért épül a kikötő, s ezért rajzolják már lázas tervezéssel új és új vasutvonalak tervét.

Haifának van egy híres álmódzója, akit mégis a legreálisabb embernek ismernek. Wassitz dr.-nak hívják, s Haifa egyik vezető embere, a város vezetőségének tagja.

Látott már olyan levelezőlapot, amellyel egyes városok szokták magukat a jövőben elképzelni: A levegőben repülőgépek és léghajók cikáznak; az utcán, ahol különben macskaköveken törő lábát a ló, hatalmas emeletek között villanyosok szaladgálnak... A városka melletti hegyre fogaskerekű vasut visz fel... Igy fog kinézni Marcipánváros száz év múlva... Ha én most átvinném ennek a levelezőlap-rajzolónak a szerepét és előadást tartanék arról, hogy miképpen fog itt nem száz, de tíz év múlva kinézni, talán épp olyan humorosnak tartaná ezt, akár azt a primitív levelezőlapot... Pedig itt minden valósággá lesz. A mossuli kérdés...

Mit akarnak annyit a mossuli kérdéstől... vetem közbe. Hol van Mossul és hol van Haifa?

Mossul ott és Haifa itt, való igaz. De két-három éven belül a mossuli petróleum itt lesz. Hatalmas rezervoárokban, ezernyi tankban... Mert Haifa és Akkó között valami nagy dolog készül, olyan nagy dolog, amicsak az tud elképzelni, aki már megszokta, aki már tudja, hogy ide letette lábát az angol imperializmus... És innen fogja meghódítani egész Közel-Keletet, innen fogja dirigálni, hogy mennyi petróleum folyjon át Mossulból vastag csővezetékkel át Haifába és innen egész Európába. És innen fogja dirigálni, hogy Bagdadból mikor induljon a vonat, Teheránból az autókolonne és milyen csatlakozása legyen a tunisz-kairói vonalnak ahhoz a rövidke új vonalhoz, mely Haifából közvetlenül Captown-ig, a Fokföldig visz, Afrika déli csücskéig. Ki se kell majd szállani a vasuti kocsiából...

Wassitz dr. felmutatott a Karmelre... Akár hiszi, akár nem, két éven belül itt fogaskerekű vasut viszi fel az utasokat, akik úgy jönnek majd ide, mint azelőtt Kairóba mentek... S három év múlva Haifából úgy mehet Akkóba, hogy ki se teszi a lábát a városból, mert az egész egyetlen hatalmas, beépített terület lesz...

Igen... mondom kissé mosolyogva... ma délelőtt jártam ott. Nagyon szép terület. Az autó a tenger hullámától keményre vert homokon majd beszaladt a tengerbe. Szerencsére, néhány óriási teknősbékát a partra vetett ki és felforgatott a tegnapi vihar, s ezeken megakadtunk. Még sakált is láttam, hogy tevék csontvázáról és keselyűkről ne is beszéljek...

Petróleumszagot nem érzett? — kérdi Wassitz.

De igen...

No látja, már megkezdődött a munka. A Kison-folyót petróleummal öntötték le s ezáltal megölik a moszkító petéket. A topográfia-felvételek már folynak is. Az angolok két vonatot állítottak be. Ezek viszik ki a munkásokat. Egy éven belül sok-sok ezer munkás fogja ellepni ezt a hatalmas, ma még mocsaras földterületet és két év múlva itt pompás város

és termékeny sikság lesz... A zsidó akarat erővel visszaadja az emberiségnek és elsősorban a zsidóságnak azt a területet, amely eddig csak a halál termőföldje volt...

— No és a spekuláció... vetem közbe...

— Nem akarok arról vitatkozni, hogy vajon szabad-e csak úgy pálcát törni a spekuláció felett. Hisz spekuláció építette fel Amerikát is. En nagyon örvedetesnek tartom, hogy Palesztinát már alkalmas területnek hiszik arra, hogy itt üzlet legyen a befektetett pénz. Viszont valóban meg kell mindent tenni, hogy a spekuláció a nemzeti érdekeket ne bántsa s ki ne szolgáltassa az ipart és kereskedelmet, no meg a mezőgazdaságot nyereszkeskedő emberek kapzsiságának. De itt már idején kell intézkedések történetek arra, hogy ezt megakadályozzuk. A Keren Kajemet most újból céljával tüzte ki a városi területek megvásárlását s utólagosan megvette ennek a hatalmas sikságnak negyed-részt... Itt munkásnegyedeket fog létesíteni kisemberek számára. Az egész területet hét zónába osztották. A Keren Kajemet minden zónának egy negyedrészt magának vásárolta meg s így módjában lesz az olcsón örökbérletbe adott házhelyekkel megakadályozni, a spekuláció elfajulását. Ezenkívül kikötötte azt is, hogy az egész területre elővételi joga van s senki nem adhatja úgy el a saját területét, hogy előbb a zsidó nép birtokközösségnek — a Nemzeti Alapnak — fel ne ajánlja. Amint tudom, az erdélyi zsidóság is várost épít itt, az amerikaiak városa mellett. Itt se azért adják el a földeket, hogy spekuláljanak vele, de azért, hogy az, aki ki akar menni Palesztinába, elkerülje a spekulációt és idején, olcsón, jó feltételekkel megszerezze magának azt a kis birtokot, amelyet később megszerezni amugy sem tudna. Nem a spekuláció, de a gazdasági életnek természetes törvénye fogja ezt a Haifa és Akkó közötti földterületet Erec Jiszráél legértékesebb részévé tenni. Azt viszont megakadályozni, hogy a földárak fel ne menjenek, nem lehet. De nem is kívánatos. De biztosítanunk kell magunkat, hogy ez a természetes értékelődés, ne spekulánsok zsebébe tőmje meg, de ezzel maga a zsidó nép gazdagodik és az a termelőosztály, amely ezt a földet valóban magának vette, ezzel önmaga számára lehetővé tegye, hogy produktív munkát végezzen...

— Viszont a spekuláció visszatartja a földeket és nem akarja most eladni, hogy később nyereszkeskedjék rajta... — veti közbe a beszélgetés egyik hallgatója.

— Sajnos, ez igaz, — erősíti meg a már mindenütt hallott szóbeszédet a társaság egyik tagja, akinek nagy szerepe volt a vásárlás jogi lebonyolításában és aki a Sursuk-család bizalmi embere volt. A Meschek, amely a PLDC-vel és a Zion Commonwealthel együtt ezt a hatalmas birtoktranzakciót eszközölte, a megszerzett földterületnek csak egy kis részét adja el s a többit visszatartja. Így — sajnos — a hivatalos intézmények támogatják a spekulációt. Amint tudom, az erdélyieknek adott opció is megbánták és nagy összegeket ajánlottak fel az erdélyiek megbizottjának, hogy ne reflektáljon az opcióra. Természetesen ez nem sikerült és így fel fog épülni az erdélyiek városa. Amikor a vétel végleges lett, a spekulánsok egész hada szeretett volna részt kapni az erdélyi területből, úgy, hogy az egészet pár napon belül itt Haifában és Tel-Avivban magas áron le lehetett volna jegyeztetni. Ugyanigy jártak az amerikaiak is.

— Így tehát ma már mi sem állja az utját e nagy tervek megvalósulásának. S bár kissé elégedetlenek vagyunk az angolok Palesztina-politikájával, bizonyos, hogy itt óriási előnyt biztosít az angol imperializmus — melyet a mostani konzervatív kormány oly öntudatosan képvisel — a zsidó jüsvnak. A konzervatív kormány világpolitikájának sarkpontja most Haifa. Innen akarja magának most egyfelől a Szezi-csatornát biztosítani, másfelől gazdaságilag is innen akarja magának az ázsiai piacot meghódítani. Haifa a legfontosabb vasuti csomópont lesz. A Haifa—

Damaskus—Bagdad-vonal Perzsián át Indiával teremt összeköttetést. Akkót mindössze hatvan kilométer választja el attól a sziriai vasuti végállomástól, melynek egész Konstantinápolyig lesz meg a csatlakozása. Ma már közvetlen forgalom van Haifa és Kairó között. Ezt a vonalat a Fokföldig építik ki. S kiépülés előtt áll a Jordán-vonal is, mely a Holt-tenger sok kincsét juttatná el Haifán át az egész világnak. Széduletes ez a perspektiva, mely egész Erec Jiszráél jövőjét vetíti eléink.

— Hisz akkor megvalósul majd Wassitz doktor eszméje is, — mondja egyik haifai előkelőség tréfásan. — Ha zsidó kikötő lesz, akkor nemcsak a tenger lesz itt zsidó, nemcsak zsidó hajók lesznek, mint amilyen a „President Artur“, de akkor zsidó tengerészek is lesznek. És Akkó körül felépül a „Zsidó Tengerészeti Akadémia“, mely zsidó tengerészeket fog kiképezni.

Egyelőre azonban a zsidó tengerészetet mindössze egy haváriára került megrozsdásodott, öreg gözös jelenti, mely egyre mélyebben süpped Haifa és Akkó között a tengerpart főnyébe. Nem rég azonban zsidó halászok vették birtokba az öreg hajót és apró csónakjaikkal ők képviselik a zsidó halászatot és a zsidó tengerészetet egy személyben. Az első zsidó halászatot is elérte azonban a tengerész-végzet: egy májusi vihar felfordította csónakjaikat és hárman ott-pusztultak.

Ahol most ez az öreg gözös fekszik, ott lesz a majd épülő város középpontja. Valamikor itt volt Erec Jiszráél határa. Akkó ugyanis sok-sok évszázadon át már „chuz láarec“ volt. A törökök ugyanis határt vontak Akkó és Haifa közé. Az akkói zsidók — valamikor nagyszámban éltek itt — halottaikat Haifába vitték át, hogy a Szentföldben nyugodjanak. Most azonban új zsidó hódítók teljesítették azt parancsot, melyet Isten Mózesnek adott: „Mindedő hely, ahová lábatokkal léptek, a titeket: a sivatagtól és a Libanontól az Eufrates folyóig és a nagy tengerig: legyen határotok.“

Az ócska bárka körül már szinte hegyé nő a homok. Ha az ember kezébe veszi és az ujjai közt lepergeti, mintha a világtörténelem homok-órájának homokját pergetné. Hiszen itt volt Phönícia és ebben az akkói homokban felejték fel a phöníciaiak az első üveg anyagát. Valamikor ezt a földet a pálmákról nevezték el, hisz Phönícia a „pálmák földjét“ jelenti. A régi multat ma csak az olajjagy mögötti kis pámaerdő és Akkó néhány pámafaja jelzi. És a híres phöníciai üvegyártásból csak a homok maradt meg.

Ebben a homokba azonban a régi idők ivadéka új pálmákat fognak ültetni és ezen a homokon új élet épül, új város. Kései ivadékok nemcsak a „pálmák földjévé“ teszik az akkói öblöt, de visszaidézik a phöníciai korát, amikor a világkereskedelemnek ez volt a gócpontja. Székely Béla.

Kényelmes
tartós
munkát
készít

KOHÁNYI
kárptós
Str. 9. Baritru (Malom-u.) 12

PODOL

l á b i z z a d á s
legbiztosabb szere.

Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban.
Ára 30 lej. Készíti:
Csanda gyógyszerár, Oradea-M.
Mosse-hirdetés

Dugulás, aranyeres hántal-
mak és derékfájás ellen a természetadta „**Ferencz József**“ keserűviz biztos segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a Ferencz József-viz, alhasi megbetegedések eseteiben is gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben 13

Ez a cili-
ation utján

A kívánság, hogy pán önzésből származ a tisztelet is, amelyet zünk. A vendéglátó, aki a királyt fogadja járul, sőt aki a halált veszi fel. Stuart Mária rályi pompában ment.

Mindannyiszor, an népem elé lépek, úgy ruhát viseljek és hog Nemzeti ünneppünkö igyekszem, hogy mi és köpenyt vegyek nek tessék és amely seget kölcsönözzön. Me annál inkább látjuk, előszeretettel viseltet bizonyára rossznéven jelennek meg, amilyen tudok. És hogy ilyen azt onnan látom, ho nak rám. Be kell va arecal ajándékozott nek. Egy olyan orszá minden ember feket kékszemű voltam, fe zsások voltak orcáim.

Amikor még fiatal fehér ruhát viseltem, koszorut hordtam. N zőbb színű köpenyeg gyermekeimet is minc öltöztettem. Valahogy kis gyermekem. Olyan tek világra, hogy asz mellettem egy nyolo-

Népem mindig bü tunk az ő királyi csa magántulajdon, amely dicsérhet kritizálhat neki, vagy sem.

Rólam mindig azt öltözködöm. Pedig n ami megfelelt termet mint királyné néha d hát is felvehettem, a dalmi helyzete miatt gára. Amikor egy kis belép a terembe, mi Az összes vendégek ják. Az egyik baráts az egyik fáradtan és örömmel és hízlekedő lünk. Az ilyen belép szerepet játszik. I hogy micsooda moraj hányszor valahol me pon világosan áll elő

Különösen az eg volt, amikor az utó A világ minden udv noha akkor még csak pozíciót töltöttem be valami hatalmas álla keil mondanom — a szép voltam. Főurak neknek egyformán te gem bizony egész veszélyessé is tette.

(Az arcom a szeren némiképpen rám is il a fenségek megállapí menetben, amely a negyedik, vagy ötöd a császárnők és kirá tek, amelyeket bibor ródok vittek utánuk fiatal kadettek volta vezésük előtt állotta milyen élelnek szemm untatott. Az arcom érdeklődést: minden tam. Egy fehér sely tele gyémánttal, széle tettek s vallaimról h ereszkedett messze ut egy fiatal apród vitte

Mária királyné cikksorozata

IV.

Ruhákról

Ez a cikk az „United Press Association utján jutott a világsajtóba.

A kívánság, hogy jól nézzünk ki, nem csupán önzésből származik. Benne van abban az a tisztelet is, amelyet embertársaink iránt érzünk. A vendéglátó, aki vendégét, az alattvaló, aki a királyt fogadja és az is, aki Isten elé járul, sőt aki a halálba megy, legszebb ruháját veszi fel. Stuart Mária és I. Károly király királyi pompában mentek a máglyára.

Mindannyiszor, amikor ünnepi alkalomból népem elé lépek, ügyelek arra, hogy megfelelő ruhát viseljek és hogy megnyerjem tetszését. Nemzeti ünnepünkön, május 10-én például, igyekszem, hogy mindig olyan ruhát, kalapot és köpenyt vegyek magamra, amely mindenki nek tessék és amely nekem is bizonyos büszkeséget kölcsönözzön. Mennél keletebbre megyünk, annál inkább látjuk, hogy az emberek milyen előszeretettel viselnek a diszek iránt. Népem bizonyára rossznéven venné, ha előtte nem úgy jelennék meg, amilyen szépen és izléselesen csak tudok. És hogy ilyenkor mindig sikerem is van, azt onnan látom, hogy az emberek mosolyognak rám. Be kell vallanom, a természet olyan arccal ajándékozott meg, amely tetszik népemnek. Egy olyan országban, amelyben majánem minden ember feketehajú, én aranyzőke és kékszemű voltam, fehér arcboróm volt és rózsásak voltak orcáim.

Amikor még fiatalabb voltam, rendszerint fehér ruhát viseltem, a kalapomon pedig rózsaszínűt hordtam. Néha pedig a legkülönbözőbb színű köpenyeket öltöttem magamra. A gyermekeimet is mindenkor a legizlésebben öltöttem. Valahogy nekem mindig volt egy kis gyermekem. Olyan távoli időközökben jöttek világra, hogy asztalunknál mindig ott ült mellettem egy nyolc-tíz éves apróság.

Népem mindig büszke volt ránk, mi voltunk az ő királyi családja, valamiféle nemzeti magántulajdon, amelyet mindenki megbámulhat, dicsérhet kritizálhat aszerint, hogy tetszettünk-e neki, vagy sem.

Rólam mindig azt mondták, hogy igen jól öltözködöm. Pedig mindig csak azt hordtam, ami megfelelt természetemnek. Bizonyos, hogy mint királyné néha olyan különös szabású ruhát is felvehettem, amelyet más asszony, társadalmi helyzete miatt, nem ölthetett volna magára. Amikor egy királyné, vagy egy hercegnő belép a terembe, minden szem feléje fordul. Az összes vendégek körben állanak már és várják. Az egyik barátságosan, a másik gunyosan, az egyik fáradtan és bosszankodva, a másik örömmel és hízkelkedően. De mindenkit érdekelünk. Az ilyen belépőknél a ruha igen fontos szerepet játszik. Megjegyeztem magamnak, hogy micsoda moraj indul meg mindig, valahányszor valahol megjelenek. Némely ilyen napon világosan áll előttem.

Különösen az egyikre emlékszem. Akkor volt, amikor az utolsó orosz cárt koronázták. A világ minden udvara meg volt hívva. Én, noha akkor még csak huszéves voltam, fontos pozíciót töltöttem be, pedig nem is képviseltem valami hatalmas államot. De — és ezt meg kell mondanom — abban az időben nagyon szép voltam. Főuraknak és jelentéktelen embereknek egyformán tetszettem. És ez a szépségem bizony egész életemet napossá, sokszor veszélyessé is tette. „My face is my fortune”. (Az arcom a szerencsém is). Ezek a szavak (Az arcom a szerencsém is). Ezek a szavak némiképpen rám is illenek. Ezen az ünnepélyen a fenségek megállapított sorrendben haladtak a menetben, amely a templomba tartott. Én a negyedik, vagy ötödik sorban voltam. Elöttem a császárnők és királynők hosszú uszályt viseltek, amelyeket biborba és ezüstbe öltözött apródok vittek utánuk. Az apródok leginkább fiatal kadettek voltak, akik éppen tisztá kinevezésük előtt állottak. Emlékszem, mindenre milyen élénk szemmel figyeltem. Semmi sem untatott. Az arcom ki is fejezte ezt a roppant érdeklődést: mindenre és mindenre mosolyogtam. Egy fehér selyemmuszlin-ruha volt rajtam. Egy fehér selyemmuszlin-ruha volt rajtam, tele gyémánttal, szélein vastag rózsagilrandok futottak s vállaimról halványpiros bársonyszállyal tettek s vállaimról halványpiros bársonyszállyal ereszkedett messze utánam. Huszéves voltam — és egy fiatal apród vitte uszályomat, egy kis apród,

aki a füléig szerelmes volt belém. Ó, ez már igen régen volt. De még ma is előttem van minden arc, amely akkor körülvettem, minden szem, amely rám mosolygott, minden ajak, amely felém sutogott.

Azóta bizony egész más divat van. Ma az a nő, elegáns, aki nyulánk. És én, hiába, most már tul vagyunk a koron, hogy fogyókúrát kezdjek tartani. Pedig a mai divat nem igen felel meg a kissé kerek nőknek. Mindenesetre vannak asszonyok, akik már a megjelenésükben

Beniczkyt kizárták az Országos Kaszinóból

(Budapest, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar Országos Kaszinó ma délelőtt Teleky Pál gróf elnöklésével ülést tartott, amelyen Körössy Géza indítványára kimondották, hogy Beniczky Ödön volt belügyminisztert, tekintettel arra, hogy a bíróság őt rágalalmazásért jogerősen elítélte, kizárják a Kaszinó tagjai sorából. A kizáratás felett egyáltalában nem volt vita. A szavazás titkosan történt.

A rifkabilok Fez előtt állanak

Francia spanyol akció indul a felkelők ellen

(Fez, jun. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Painlevé francia miniszterelnök, aki tegnap repülőgépen ideérkezett, ma délelőtt a vezérkar főnökének társaságában automobilon kiment a harctérre és megsejmelte a francia katonaság arcvonalát. A miniszterelnök a látottak fölött legteljesebb meglepedését fejezte ki. Autójával ezután visszatért a főhadiszállásra, ahol Lyautey tábornokkal tanácskozott a helyzetről. A tanácskozásba bevontak több spanyol tábornokot is, akikkel abban állapodtak meg, hogy

közös francia-spanyol akciót indítanak a rifkabilok ellen.

Az együttműködést azzal akarják kezdeni, hogy Adjir várost, ahol Abd el Krim felkelővezér székel, francia és spanyol csapatokkal megtámadják. Egyidejűleg Abdjir elé vonulna a fran-

cia és a spanyol flotta és bombázná a partvidéket.

A helyzet egyébként még mindig változatlanul komoly. A rifkabilok megszállták az Ourgha-folyó jobbpartját és most már Fezt is veszélyeztetik. A főváros lakossága rendkívül nyugtalan. A francia parancsnokság állandóan kap erősítéseket és különösen az utóbbi napokban több páncélos osztag és repülőszázad érkezett. A kikötőbe egymásután tíz francia hajó futott be, amelyek tankokat, repülőgépeket és páncélcsíkat raktak partra. Jó hatást tett Painlevé miniszterelnök megérkezése is. Remélik, hogy a francia-spanyol közös akciónak sikerülni fog a rifkabilokat az ország belsejébe visszazorítani.

Krach a berlini tőzsdén

A Stinnes-ház magával rántott egyéb vállalatokat is

(Berlin, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Stinnes-ház összeomlása már érezteti hatását a tőzsdén is. A krízist Amerika idézte fel, amely egymásután dobja piacra német értékeit. A legnagyobb iparvállalatok részvényei is nyolc-tíz százalékot estek. A pánikot növelik azok a hírek, amelyek szerint a Stinnes-ház egyéb hatalmas bankokat és iparvállalatokat is magával rántott. Ezeknek a veszélyeztetett vállalatoknak neveit egyelőre titokban tartják, de csak órák kérdése, hogy kipattanjanak.

Berekesztették a parlamenti ülészakot

Bratianu Ionel a szenátus elé terjesztette a választójogi törvényjavaslatot

(Bucuresti-Bukarest, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén Jiani kimagyarázza tegnapi incidensét Iamandival és ismételtel kijelenti, hogy az a javaslat, amely miatt differenciája támadt, a miniszterelnök tudomása nélkül lett megszavazva. A törvény nem lehet szankcionálva, mert az számos más, az egyetemekbe vágó intézkedéseket sért.

Bratianu Ionel miniszterelnök az ellenzéki pártok többszörös félbeszakítása közepette felolvassa a kamara ülészakának bezárásáról szóló királyi kéziratot, amely a következőképpen hangzik:

Képviselő urak! A hosszu viták, amely miatt meg kellett hosszabbítani a parlamenti szeszont, jelentőségteljes törvényalkotói munkát végeztek és folytattak az ország organizálását és egységesítését célzó munkálatakat. A közintézmények utján az elfogadott törvényjavaslatokkal az alkotmány egyes rendelkezéseit alkalmazták s hozzájárultak ahhoz, hogy ezek az intézmények tovább fejlődjenek. Az ortodox egyház a patriarchatus felállításával és az egységesítéssel ugyan-csak hasznos munkát végzett. A közigazgatási javaslat fontos hiányt pótol az ország egységesítése érdekében és megerősíti az ország alapjait. Az igazságszolgáltatás gyorsításáról szóló javaslat és a legfőbb közigazgatási bizottság felállítása biztosítja a törvényes eljárás egységesítését. A szakkamarákra

vonatkozó törvény és az összes többi törvények, így amelyek a földművelés, kereskedelem és ipar érdekeit szolgálják, biztosították az ország szociális, gazdasági szükségleteit. A költségvetés, amely szilárd alapon van egyensúlyba hozva, a nyugdíjtörvény és a Banca Nationalával létrejött egyezmény realizálják az ország pénzügyi helyzetének megerősítését célzó intézkedéseket. Képviselő urak! Köszönöm munkájukat és főhászkodom az Istenhez az országért és Önökért. Ferdinánd s. k.

A szenátusban a Banca Nationalara vonatkozó egyezményt 92 szavazattal megszavazták. Costachescu a parasztpárt nevében a következő deklarációt olvasta fel: Hogy az ország jelenlegi türethetetlen helyzetének véget vessünk, az egyesült ellenzéki párt kész 24 óra leforgása alatt a választójogi javaslatot a törvénytestület mindkét háza előtt keresztülgendni. Bratianu Ionel miniszterelnök betérjett a választójogi javaslatot, rámutatva arra, hogy a javaslat széleskörű vitát kíván és hogy a szenátorok a parlamenti szünet alatt választóikkal megbeszéljék a javaslatra vonatkozó észrevételeiket. Azután a miniszterelnök felolvassa a parlamentben felolvasott királyi kéziratot, az ülészak berekesztéséről.

* Brassóban hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

Repülők temetése

(Cluj-Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A repülőgépet két könnyű koporsó parancsolja a földhöz. A két szárny mint madár a fiókáját, úgy rejti a koporsókat szeliden, békességesen engesztelően, szinte bocsánatot kérve azért a két másik gonosz, merev szárnyért, mely hűtlenül leszakadt a repülőgép testéről. Utolsó útjára így viszi a repülőgép a levegő két hőst, közlegényt és a kapitányt.

Fenn a levegőben varjak sűrű csapata károg. De már Apahida felől közelednek a gépmadarak, hogy elkísérjék társukat, ki ott lenn a földön két halottat visz és elkísérjék azt a kettőt is, kit a levegő játékos kedvvel visszadobott a földnek.

Az utcán ezernyi ember. Mintha mindenkinek halottja lenne, ki a levegő-ég halottja. Mintha mindannyiunkért halt volna meg, kiben volt bátorság elszakadni a földtől, magasba repülni, életét két törékeny szárnyra bízni. A régi latin hajósok mondták el a világ legszebb mondását: navigare necesse est, vivere non necesse. Tengerre menni kell, de élni nem! A levegő-égnek új latin hajósai közül földre hullott kettő. Mert nem kell az élet. Mert repülni kell! Mert próbára kell tenni a gépet, amelynek madár életét adták és az embert, kit cserbenhagyhat a gép, de önmagát cserben sohse hagyja.

Ennek a férfias, rémes próbálkozásnak esett áldozatul két repülő ember is. Badescu, a kapitány, és Bányay, a közlegény.

A propelleren, melyet koszorúval megtelt autó előtt vittek, s amely bucsut mondott az égnek, mert sirkereszt lett belőle, ez a felírás: meghalt a kötelességért. És az a sok ezer ember megérzi, ebben a gyászos temetési menetben meg kell érezze, hogy ez az a kötelesség, amely soha se tekintette drága árunak az olcsó életet. A temetési menet fölött repülőgépek keringenek. Frissen, dadalisan: hiába minden! Talán holnap én kerülök sorra — gondolja a pilóta — de büszkén és dacosan viszi a gépet feljebb és feljebb. Csak azért is! Mert győztes mégis csak az ember marad és ha lehull is valaki a repülőgép kormányára mellől, ha cserben is hagyja a bátor pilótát mi csak acéldrót, lemez és rideg vas: új ember kerül a helyére, mindig új és egyre új és hirdeti fennen a régi mondást:

„Hajózni kell... Repülni kell...”

Ford

a levegőt is meg akarja hódítani

A Ford-művek olcsó repülőgépek gyártásába kezdenek

(London, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Henry Ford, akinek autómobiljai a Fokföldtől az északi Jegestengerig szaladgálnak a világ országutjain, a szárazföld után most már a levegő meghódítását is céljává tűzte ki. Henry Ford új tervét a fia nevéhez akarja fűzni. Edsel Ford, Henry Ford fia már régebb óta elnöke a hatalmas Ford-vállalatokat egyesítő részvénytársaságnak, Ford azonban, mint saját maga kijelentette, a levegő királyává akarja tenni Edselt. Ennek a célnak a szolgálatába állította most Ford a Ford-művek egész bámulatos szervezetét, kísérleti telepével, laboratóriumával és gyáraival egyben. A terv megvalósításának érdekében, mely ha sikerül, — és Ford szerint mindennek sikerülni kell, amit egy egész ember igazán akar — a világ leggrandiózusabb vállalkozása lesz.

(Az emberi haladás jövője)

Ford szerint az emberi haladás jövője a népesség arányosabb elosztásától függ, ami nélkül az egész világ áldozatává válik az életért való küzdelem, napról-napra jobban élesedő kíméletlen harcának. Ennek a harcnak, ha nem is megszüntetése, de csökkentése, az egyetlen út a világ óriási, még az emberi kultúra elől elzáró területeinek feltárása. Ez pedig igen nagy részben a közlekedés lehetőségeinek kérdése.

Ford kísérletei a detroiti nagy Ford-telepen folynak, ahonnan minden reggel hat fémből készült „légkocsi” indul el a Ford-műveknek mintegy 400 km. távolságban levő chicagói telepére. Ezek a kis repülőgépek, melyek 10—15 év múlva talán már époló történelmi jelentőségűek lesznek, mint az első Ford-kocsik, még ugyanazon éjszaka — mindig éjszaka, hogy az éjjel való használhatóságot is kipróbálják — vissza is térnek a detroiti telepre. Utjuknak minden apró részletéről, az esetleges hibákról állandó, pontos feljegyzéseket vezetnek és a laboratóriumok és műhelyek azonnal hozzálátanak a

gépeknek a szerzett tapasztalatok alapján való tökéletesítéséhez. Ezekkel a mindenre kiterjedő kísérletekkel, melyek mögött természetesen ott áll a Ford-műveknek eddigi tapasztalata és minden más felülmúló mérnöki vezérkara, máris sikerült elérni annyit, hogy a most elkészült kis repülőgépek, illetve mint Ford elnevezte, a „légkocsik” majdnem egy métermézával könnyebbek, mint a többi hasonló erejű repülőgépek és egytönns teherhordóképességgel bírnak.

A Ford-gyárak célja most ennek a típusnak oly mértékben való tökéletesítése, hogy a tervbevett két kocsi típus, egy egész kisméretű, kereskedelmi célokra alkalmas személyszállító és az egytönns teherszállító ugyanazt a szerepet tölthesse be a közlekedés és szállítás terén a levegőben, mint amit a földi-forgalomban a Ford-automobilok betöltenek.

(Minden béreslegény röpülhet)

A gépek a legegyszerűbb motorral vannak felszerelve, a lehető legegyszerűbb módon és legkevésbé számú részből összeállítva és anyagoknak ércstruktúrája képezzé teszi őket az idő minden viszonyosságával való szembeszállásra. Kezelésük

A ruszinszkói zsidók sorsa

Csehszlovákia egyetlen kompakt néptömege, amely nem vesz részt sorsának intézésében

(Prága, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy Pozsonyban megjelenő cseh lap cikksorozatban számol be a ruszinszkói politikai viszonyokról. Igen érdekes megfigyeléseket közöl a ruszinszkói zsidóságról. A cikksorozat többek között ezeket írja:

A ruszinszkói zsidóság nagy zömének nyomora viszonylagosan még a szláv és magyar tömegek nyomorúságánál is nagyobb. A többi lakosság számához viszonyítva, talán csak Keletengyelországban él olyan sűrű csoportban a zsidóság, mint itt. Az államalakulatig is sok szó esett a ruszinszkói zsidókról, de az akkori lehetőségek mellett legalább részben enyhítette sanyaru helyzetüket az a természetes lecsapolás, amely déli és délkeleti irányban haladt, a mai Keletmagyarország és Románia felé. Szatmár, Debreen, Nagyvárad, Dés, Kolozsvár és a többi keleti gőcpontok számos ruszinszkói zsidónak nyújtottak elhelyezkedési lehetőséget és magukhoz szívták a túlnépesült zsidó községek lakosságának egy részét.

Egy másik része a ruszinszkói zsidóknak

pedig oly egyszerű, hogy minden béreslegény belegoroghat és berepülhet a gépre rakott áruval a farmról a nagyvárosok piacaira.

De megvalósítják ezek a gépek a légi levélhordók és messzendezer boyok eszméjét is. Ford igen nagy jelentőséget tulajdonít az új gépeknek, melyeknek eddigi eredményeivel nagyon meg van elégedve.

— Az új kicsi, erős, egyszerű és a mi a fő olcsó eroplánok — mondja — nemcsak haladást jelentenek a repülőközlekedés terén, de valósággal forradalmat. Azt jelentik, hogy a távolságról és az időről alkotott minden eddigi fogalmunkat meg kell változtatni.

Sőt jelentik közvetve az emberi élet tartamának meghosszabbítását is, mert hiszen az általuk elérhető bámulatos gyorsaság segítségével egy élet időtartama alatt sokkal több mindent láthatunk és tapasztalhatunk, mint eddig. Már csak néhány kísérlet szükséges még, hogy azután ha a végleges konstrukció meglesz, az óriási Ford-művek megkezdjék a gyártást. És akkor a „légkocsik” nem egyesével vagy tízesével, de ezrével fognak naponta kikerülni a műhelyekből, hogy Fordnak a világ minden részébe elnyúló árusító szervezetei megkezdjék.

házalóként vagy vándor-iparosként járt-kelt Középeurópa csaknem minden városában, java-részt hitsorsosainak támogatásában bizva. Ma az a helyzet, hogy Románia és Magyarország még azokat a ruszinszkói zsidókat is kiutasítja, akik évek óta területükön laknak és az utlevélnéhezségek is elvágják az útját a vándorló-kereskedőnek. Ma a ruszinszkói zsidóság a szó szoros értelmében bele van préselve Ruszinszkó határai közé és a túlnépesedés elveszi lélegzetét.

Emellett éppúgy, mint a más nemzetiségű ruszinszkói tömegeket állandóan politikai jel-szavakkal ámitják a lelkiismeretlen önző akarnokok, ahelyett hogy reális segítséget nyújtanának. A „zsidópárt” elnevezés alatt hatvanhat különböző érdek és aspiráció szolgálatába aprózták fel a zsidó tömegeket, úgy, hogy vég-eredményben a százezernyi zsidóságnak ma egyetlen képviselője, egyetlen szószólója nincs a nemzetgyűlésben. A ruszinszkói zsidóság ma talán az egyetlen kompakt rászadalmi réteg a köztársaságban, amely nem vesz részt sorsának intézésében.

A munkaszüneti törvény rendelkezései

Milyen vállalkozások nem esnek a munkaszüneti rendelkezések alá?

(Cluj-Kolozsvár, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara tudvalevőleg elfogadta a szenátus által már régebben megszavazott munkaszüneti javaslatot, amely ilyen módon törvénynek tekinthető. A vasárnapi munkaszünetre vonatkozólag a törvény így rendelkezik:

Minden ipari és kereskedelmi vállalat összes osztályai, fiókjai, függelékei és bármely más vállalkozás, amely fizetett munkaerőket alkalmaz, az alábbiakat kivéve, tartozik minden vasárnap egy huszonnégy órát tartó szünetet tartani, amely idő alatt a vállalat zárva tartja helyiségeit és üzemét szünetelteti. A szünet kezdődik vasárnap reggel hat órakor és tart a következő nap ugyanezen órájáig. Ez alól csak a lapok nyomdái képeznek kivételt, amelyek számára a munkaszünet tíz órakor kezdődik.

Törvényes ünnepnapok. január 1, január 6, január 24, április 23, husvét első és másodnapja, május elseje, május 10-ike, áldozó csütörtök és karácsony két napja (december 25 és 26-ika).

Vasárnap és a törvényes ünnepnapokon nyitva lehetnek egész napon, vagy a bizonyos óráiban:

a) mészárszékek, csemegeüzletek, tejszarnokok, sütődék, halkereskedések, zöldségbódék, gyümölcs-árusok, tojás és szárnyasüzletek.

b) Közfürdők

c) Szállodák, kávéházak, cukrászdák, palacsinta-sütődék és teacsarnokok.

d) Éttermek, sörözők, bogdegák, korcsmák. A bogdegák azonban csak tizenkét óráig tarthatnak nyitva, a korcsmák tizenkét órakor nyitnak tizenkilenc órakor ismét zárnak.

e) Ujságkioszkok dohányárudák, amelyek nem árusítanak más árut, kivéve a monopoltörvény 60. paragrafusában megjelölt árukat.

f) Kórházak, szanatóriumok, klinikák, menedék-helyek, aziliumok, gyógyintézetek és gyógyfürdők.

g) Temetkezési vállalatok.

h) Közkertek, muzeumok és kiállítások.

i) Színházak, mutatványos helyek, mozgósínházak és általában mindazok a vállalkozások, amelyek a közszórakozást szolgálják. Ezek nem tarthatnak előadásokat husvét előtti csütörtökön, nagypénteken, nagyszombaton. Ugyintén a hősök napján sem, vagy más olyan ünnepen, amelynek megállapítása a Legfőbb Munkügyi Tanács hatáskörébe tartozik és amelyet a Szent Szinódus határoz meg.

j) Világítási vállalkozások, motorerőre berendezett víz- és gázművek. Működhetnek a vízi és szárazföldi közlekedési eszközök és meg van engedve olyan áruk be- és kirakása, amelyek nem túrnak haladékokat.

k) Olyan iparok, amelyeknek nyersanyaga romlandó, vagy amelyek huszonnégyórás szünetelése esetleg az üzem megszüntetését vonhatja maga után.

l) Fényképészeti műtermek és virágkereskedések.

m) Benzín és automobillrészek eladási helye.

n) Cipőtisztítók.

Az a) alatt említettek tíz óráig, a b) alatt említett vállalkozások tizenkét óráig tarthatnak nyitva. Az e) alatti kioszkok, amelyek nem árusítanak egyebet, csakis ujságokat, egész nap nyitva tarthatnak.

— Sanghaiban halálra ítélték az európai nyomdászokat. Sanghaiból jelentik: A sanghai fölkelők tegnap megölték az angol kínai nyomda művezetőjét, mert dacára a felszólításnak, tovább készítette az európai ujságokat. A fölkelők felhívást intéztek a kínai idegen nyelvű lapokat készítő nyomdákhoz, hogy szüntessék be az európai lapok előállítását, mert ellenkező esetben valamennyifüket kivégzik.

Az Uj Kelet az egy-
ság napilapja
Szerkesztő: Giszka
Felelős szerkesztő
Előfizetési árak: E
240 lei, félév
Az Uj Kelet cikkei
megjelenésével

Most gondola
A kislyányo

Most kellene
Kislyányom

Szivére fujta
S hozták a

Bolond dolog
S tavasz fel

Kislyányom
Ágyat vetek

Hozok papla
Tündérek ve

Boruljon rá
A bűvös pap

Csókodossa s
Csókoljon rá

S mig véred
Idd szomjas

Volt, hol ne
Ki nem tud

Paplanba sz
S befűdte v

— A vajdas
letek kongress
egyesületek vasár
kat Szabadkán a
vidéki résztvevő
a zsidó templomb
gresszust, végül e
hangverseny volt
rabbi a cionizmu
főrabbi pedig a
tartalmas előadás

— A zsidó
sán. Kassáról je
lágsegély-konferen
este nagyszámú k
oroszoszági zsidó
ecsetelte a szeren
szovjettrendszerbe
forradalom óta a
és rendszerváltoz

— Minden
tanítást tovább
kereskedelmügyi
den jelesen éret
továbbképzésre a
ipari szakmákra
lamaiknak meg
vagy földmivelés

— A magy
kot. Budapestre
zal a kérelemm
hogy Csernyák
magyar nemzet
szöktetése miatt
ki, mert a T
gyanusítsák. Az
még nem döntö

— Fedák
Bécsből jelent
hard társulatán
rabnak, az „E
pét fogja játsz
játsszik.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 880 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomása csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5685. Szívan 22.
1925. június 14

Hétfő

5685. Szívan 23.
1925. június 15.

Most gondolatban én ágyat vetek,
A kislyányom beteg. Nagyon beteg.

Most kellene a jó meleg pihék
Kislyányom meghütötte a szívét.

Szívére fujtak csuf szelek, szavak
S hozták a késő májusi havat.

Bolond dolog: májusban fagy, hideg,
S tavasz felé didergő lyányszívek.

Kislyányom a hülés nagyon ragad
Ágyat vetek, takard be jól magad.

Hozok paplant is. drága szép selyem
Tündérek varrták holdas éjfélen.

Boruljon rád feltőn, puhán, simán
A bűvös paplan: bus mesém, imám.

Csókodossa selyme vállad és bokád
Csókoljon rád ezer tündércsodát.

S míg véreden gyógyító tűz csap át
Idd szomjas szívvel suttagó szavát:

Volt, hol nem volt egy őszülő királyfi,
Ki nem tudott szívével mit csinálni.

Paplanba szötte melegét, színét
S befödte véle egy leány szívét...

g. j.

— A vajdasági zsidó ifjusági egyesületek kongresszusa. A vajdasági zsidó ifjusági egyesületek vasárnap tartották meg kongresszusukat Szabadkán a Hakoah rendezésében, igen sok vidéki résztvevővel. Délelőtt diszintenzitetelet volt a zsidó templomban, délután megtartották a kongresszust, végül este a Lloyd helyiségében sikerült hangverseny volt. Dr. Keller Pinkász topolai főrabbi a cionizmusról, Schweiger Hermann zentai főrabbi pedig a zsidó ifjuság feladatairól tartott tartalmas előadást.

— A zsidó világszegély-konferencia Kassán. Kassáról jelentik: dr. Tiomkin, a zsidó világszegély-konferencia választmányi tagja tegnap este nagyszámu közönség előtt előadást tartott az oroszországi zsidóság helyzetéről. Sötét színekkel ecetelte a szerencsétlenek helyzetét, akik az új szovjetrendszerben nem tudnak elhelyezkedni és a forradalom óta az egymást követő próbálkozásoknak és rendszerváltozásoknak áldozatai.

— Minden török jeles-diákot az állam tanított tovább. Angorából jelentik: Az angorai kereskedelmiügyi miniszter elhatározta, hogy minden jelesen érettségizett török diákot kiküldenek továbbképzésre a nyugati országokba. Elsősorban ipari szakmákra nevelik őket, de választhatnak hajlamaiknak megfelelőleg kereskedelmi, bányászati vagy földmívelési főiskolát is.

— A magyar kormány kikérte Csernyákot. Budapestről jelentik: A magyar kormány azal a kérelemmel fordult az osztrák rendőrséghez, hogy Csernyák Imre századost, aki Laehne Hugó magyar nemzetgyűlési képviselő leányának megszöktetése miatt Bécsben letartóztatásban van, adja ki, mert a Tisza-gyilkosságban való részvétellel gyanúsítják. Az osztrák rendőrség a kiadatás felett még nem döntött.

— Fedák Sári Reinhardhoz szerződött. Bécsből jelentik: Fedák Sári az ősszel Reinhard társulatának vendége lesz. Egy angol darabnak, az „Eso” című színműnek női főszerepét fogja játszani. Az „Eso” egzotikus miliőben játszik.

Katonai intézkedések Zelea Codreanu esküvője alkalmából

A hadtestparancsnokság felhívta a zsidóságot, hogy ne mutatkozzék az utcán. Az esküvő rendezői felekezetre való különbség nélkül mindenkit meghívtak az esküvőre

(Bucuresti-Bukarest, június 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A turnuszeverini verdikt után, amikor a törvényszéki tárgyalóterem közönsége a válnak vitte ki Zelea Codreanut a városka főterére, az összegyűlekezett diákok és polgárok különböző szónoklatokban ünnepelték a szabadonbocsátott diákvezért. Az ünnepség után óriási közönség jelenlétében tartotta meg Zelea Codreanu eljegyzését Motza diákvezér hugával. Focsani-i híradás szerint Corneliu Codreanu és Motza hugának esküvője holnap lesz Focsaniban.

Az esküvő rendezését egy bizottság végzi, mely-

— Michelangelo önarcképe. Rómában nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Francesco Le Cava, az ottani egyetem egyik orvostanára felfedezte Michelangelonak a Sixtus-kápolna „Utolsó ítélete” freskóján a mesternek egy eddig ismeretlen önarcképe. Le Cava professzor alapos kétszűtséggel megirt tudományos értekezésben bizonyította, hogy a festményen ábrázolt Szent Bertalan lenyuzott bőrén látható groteszk csunyaság arcvonásokban a nagy mester saját képét örökítette meg. Maga Szent Bertalan tulajdonképpen Pietro Aretino képmása, azé a férfiúé, aki Michelangelohoz intézett aljas háttérű nyílt leveleiben nem átalotta a nagy mester erkölcsi integritását kétségbevonni. Így a Szent Bertalan lenyuzott bőr képe az „Utolsó ítéleten” Michelangelo életének egy kollektív epizódját örökíti meg szimbólikusan.

— Nagy sikkasztás a tengerészeti felügyelőségénél. Bukarestből jelentik: A tengerészeti felügyelőségénél nagyobbarányu sikkasztásnak jöttek számomra. A sikkasztás úgy derült ki, hogy a régi pénztárnok nemrég eltávozott és helyettese a rovensolás alkalmával konstataulta a nagyobb-összegű hiányt.

— Pruscha Franciskát még nem engedték ki a fegyházból. A rablógyilkosságért letartóztatott Pruscha Franciska ügyében tudvalevőleg a bírói tanács az eljárás újra való felvételét határozta el. Ugy volt, hogy Pruscha Franciskát kiviszik a fegyházból és átkisérik, mint vizsgálati foglyot az ügyészség börtönébe. Ez azonban nem történt meg, mert az új ítélet előtt álló asszony kijelentette, hogy addig nem áll a vizsgálóbíró elé, amíg „Bijou” kölniviz-kivonatát nem szereznek neki és pedig abból, amit a Rózsá-drogéria tart raktáron.

— Egy „leépített” igazgató, gyáros és kereskedő naplója. Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánági közgazdasági élet minden fázisa és riportzerű eseménye a „Pénzvilág” közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalmu, de mindig izléses stílusban megirt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág” Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

— Emelik a vízdíjakat. A villany nagymérvű drágulása után most kilátásunk van arra, hogy a vízdíjakat is emelni fogják. A vízművek igazgatósága javaslatot terjesztett a városi tanács elé, amelyben annak a megállapításával, hogy a pauszálét fizetők aránytalanabban kevesebbet fizetnek azoknál, akiknek vízórájuk van, kéri a pauszálé-díjak felemelését. A városi tanács elvben hozzájárult a pauszálé díjak felemeléséhez és megbizta a vízművek igazgatóságát, hogy az emelés módozatairól és mérvéről javaslatot terjesszen elő.

— Holttest a kajántói uton. Szombaton reggel egy 45 év körüli ismeretlen férfi holttestét találták meg a járókelők a Kajántói-uton. A holttest egy fa alatt feküdt, az arca el volt torzulva. A nyakán egy kötelet találtak, amelynek vége el volt vágva. Az ismeretlen uriasan öltözött és láthatólag intelligensebb ember benyomását keltette. Az orvosi bizottság azonnal kiszállott a helyszínére. A bizottság megállapította, hogy a halált fulladás okozta és a férfi felakasztotta magát vagy felakasztották és a kötelet a halál beállta után vágták el. A holttest ruháit megmotozták, de semmiféle igazoló írást sem találtak nála. Kiletének megállapítása végett a rendőrség bevezette a nyomozást.

nek elnöke Cristopol nyugalmazott őrnagy. Az ottani hadtestparancsnokság, amely a rendfentartást végzi, felhívást tett közzé, amelyben a zsidó lakosságot felszólítja arra, hogy az esküvő napján lehetőleg ne mutatkozzanak az utcán, tartózkodjanak lakásaikban. Eltiltották a tiszteknek, hogy az esküvőn résztvegyenek.

Az esküvő rendezősége manifesztumot tett közzé, amelyben nyugalomra inti a lakosságot és felekezeti és faji különbség nélkül mindenkit meghív a menyegzőre.

— 3194 embert tartóztattak le Bulgáriában. Szófiából jelentik: A bombamerénnyel kapcsolatban eddig 3194 embert tartóztattak le. A haditörvényszék folytatja a sorozatos tárgyalásokat és tegnap Miltenov műszaki ezredes kötélláttali halálra, Pancsev és Lulcev bűnpártolókat nyolc, illetve négyévi börtönre ítélte. Zinovjev a bulgáriai és kínai eseményekkel kapcsolatban kijelentette, hogy „a kommunista propaganda megállapított tervek szerint halad előre és nincs az a hatalom, amely megakadályozná, hogy a vetés októberre megérjen.”

— Hadirokkantak a miniszterelnöknél. Bukarestből jelentik: A hadirokkantak egy küldöttsége jelent meg tegnap Bratianu Jonel miniszterelnöknél, akinek átnyújtották a rokkant-szervezet országos szövetségének Krajovában tartott kongresszusán hozott határozati javaslatokat. Bratianu miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a nyugdíjtörvény, melyet a szenátus nemrég megszavazott, azért nem tartalmaz intézkedéseket a rokkantnyugdíjasokra vonatkozólag, mert az ő ügyüket külön célra készített javaslat fogja szabályozni. Bratianu miniszterelnök hangsúlyozta, hogy az ország nem fogja elfelejteni soha a rokkantak érdemeit, melyet a háboruban szereztek s minden tőle telhetőt megtesz érdekükben.

* Női állások elnyerésénél legjobb ajánlólevél egy nézős. tude arc. Könnyen megszereshető a dr. Biró féle Havasi Gyopár Crém használata által. Hatása biztos. Főcsektár: dr. Biró Gyógyászterápia, Cluj.

* Epekőben, gyomorban szenvedők kiséreljék meg ezévbén a drága Karlsbad helyett az olcsó Mária-völgyet. Felvilágosítás, prospektus: Dr. Kohn-gyógyászterápia, Cluj, Piata Unirii.

* Léteérdeke minden hitelezőnek, hogy mielőtt kihitelezést eszközölne, egy pontos információ birtokában legyen. A Gyáripár Hiteludósító Románia és az utódállamok legnagyobb információs irodája gyors, precíz, megbízható és lelkiismeretes tudósítást nyújt a világ bármelyik államából. Okvetlen kérjen egy próba-tudósítást. Gyáripár Hiteludósító Temesvár, Postafiók 34.

Nagy harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlin harisnya divat-színben	lei	69
Cérna-muszlin minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÖTÉR 13

Divatkontyúkban és köntösárakban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

KÖZGAZDASÁG

Krausz Simon ismét hőrzeblizománys lett

Az Angol-Magyar Bank londoni bizalmi emberének jelentése. Fleissig Sándor Krausz Simon utóda

(Budapest, június 13. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Már az év elején hírt adott az Uj Kelet arról, hogy Krausz Simon minden valószínűség szerint el fogja hagyni az Angol-Magyar Bank elnöki állását. Ez az állás — mint azt annak idején jeleztük — abban a pillanatban rendült meg, amikor a kiváló magyarországi pénzember barátja, a Marconi-társulat angliai vezérigazgatója, Sir Goofrey Isaacs, távozni volt kénytelen az angol-magyar bankkal nexusban lévő Marconi-társulat éléről. A társulat érdeklősége ezután megvonta bizalmát mindazoktól, akik a sikertelen spekulációk miatt skartba tett Isaaccsal jóbarátságban voltak.

A vizsgálatot Krausz Simon ellen Mr. A. White folytatta le. A Marconi-társulatnak ez a bizalmi férfia az egész utolsó félévet Budapesten töltötte és csak néhány héten át tartózkodott Bukarestben, ahol a Marconi-részvénytársaságnak szintén jelentős érdeklősége van. Mr. White mostanában készült el jelentésével, amely az Angol-Magyar Bankra nézve ugyan nem kedvezőtlen, ellenben Krausz Simon személyével szemben mégis csak a **bizalmatlanság álláspontját** foglalja le. Krausz Simont pénzügyi téren nem találja megfelelőnek és beilleszthetőnek abba a koncepcióba, amely az

angol nagyvállalkozásokat jellemzi. Üzletkötése nem viselik magukon azt a szolidaritást és körültekintést, amely nélkül angol nagybank soha semmiféle angazsmát nem vállal. A jelentés kimeli Krausz Simonnak a Lloyd-bankkal kötött tranzakcióját, amely annak idején a pénzügyi körökét élénken foglalkoztatta és amely, ha simán bonyolódik le, az egész budapesti tőzsdének friss életet kölcsönözött volna. A terv sikertelenségét azonban éppen az idézte elő, hogy az Angol-Magyar Bank teljesen izolálta magát Krausz Simon tervétől. A bank angol vezetőségéhez intézett ezen jelentés arra birta Krausz Simont, hogy az Angol-Magyar Banknál viselt előkelő és befolyásos állásáról lemondjon.

Krausz Simon most már teljesen visszavonul a bankéletből és egészen a tőzsdének szenteli idejét. Elérkezettnek látja a magyar valuta stabilizáltsága révén is a tőzsdé átalakítását és régi stílusának visszaszerzését. Cége ma a legnagyobb tőzsdébizománys cégek egyike nemcsak Budapesten, hanem európai relációiban is.

Krausz Simon helyébe az Angol-Magyar Banknál minden valószínűség szerint **Fleissig Sándor** fog kerülni.

A kassa-oderbergi vasut államosítása befejezett tény. Prágából jelentik: A csehszlovák szenátus tegnapi ülésén rövidített eljárásban tárgyalás alá került a kassa-oderbergi vasut államosításának ügye. A közlekedési bizottság nevében Havlena szenátor, a költségvetési bizottság nevében pedig dr. Karas szenátor volt a javaslat előadója. Az előadók jelentése után a szenátus első, majd a sürgősség elismerése után második olvasásában elfogadta a javaslatot.

Bűnös manipulációk a nemzetközi kártyagyár részvénytársaságnál. Bécsből jelentik: A nemzetközi kártyagyár részvénytársaság mult heti közgyűlésén a részvényesek nevében súlyos vádak emeltek az igazgatóság két tagja, dr. Franz Herber és Oskar Löwit ellen. A részvényesek követelték, hogy az 1922. és 1923. évben lezárt mérlegekre adott felmentvény vonassék vissza, mint hogy ezek az igazgatóság hamis információi alapján jöttek létre. A közgyűlés nagy többsége elhatározta, hogy könyvszakértőkkel megvizsgálhatja négy évre visszamenőleg az üzletmenetet és amennyiben súlyosabb szabálytalanságok fordultak volna elő, haladéktalanul megindítják a büntető eljárást.

Németországban megszüntetik az árdragításra vonatkozó törvényes rendelkezéseket. Berlinből jelentik: A kormány azzal

a tervvel foglalkozik, hogy megszüntesse a háboruban hozott és a háború követő forradalmi időkben különösen aktuális árdragítási törvényt. A kormányt az a gondolat vezeti, hogy ma már annyira kiegyensúlyozódott a kínálat és kereslet viszonya, hogy a törvények fentartására semmi szükség nincs. Az áru felhalmozása megszűnt, ugyancsak a rajonizálás is és a törvény a kereskedelem szabadságában csak gátló momentum.

A vasutak szénellátása. Bukarestből jelentik: A CFR. intézkedett, hogy a szénbányák egyelőre szüntessék be a szénszállításokat a vasut részére, mert az államvasutak jelenleg elegendő készlettel rendelkeznek.

Csehszlovákiában szabaddá tették a liszt kiviteit. Pozsonyból jelentik: A kereskedelmi miniszter hirdményével június 9-ével szabaddá tette a liszt és malomtermékek kivitelét.

A Schneider-Creuzot cég kivált a magyar dunakikötőtársulat kebeléből. Budapestről jelentik: A Schneider-Creuzot cég, amely tudvaleg a dunai kikötő építkezésében nagy érdeklőséget vállalt, visszalépett a kikötőépítkezés vállalkozásából. A cég visszaköveteli a már befektetett tizenötmillió francia frankot. A visszalépés oka az, hogy a magyar állam azokat a kincstári jövedelmeket, amelyeket Schneider-Creuzot a befektetett tőke arányában lekötött, a népszövet-

— **Leirer Lőrinc nyolc lapot perelt be.** Budapestről jelentik: Leirer Lőrinc, aki annak idején leánya, Leirer Amália meggyilkolása miatt letartóztatásban volt, de akit, minthogy később ártatlansága kiderült, szabadlábra helyeztek, nyolc újság ellen csekély 65 közlemény miatt megindította a sajtópert. Ugyanis, mikor a gyilkosság gyanúja miatt letartóztatták, több újság úgy állította be Leirer Lőrincet, mintha valóban ő gyilkolta volna meg a leányát. Leirer Lőrinc hitelrontás, rágalmozás és becstületsértés miatt perelte a tendenciózus lapokat.

— **Baleset-konferencia Amerikában.** Az Egyesült-Államok rendőri jelentései szerint 1924-ben az Unió területén 22.600 halálos kimenetelű és 670 ezer súlyos kimenetelű balesetet okoztak a városokban száguldó autók, buszok és villamosok. Ezidén hozzávetőleges számítás szerint a balesetek száma **tizennégy százalékkal emelkedett.** Ez a körülmény arra indította a washingtoni Kereskedelmi Hivatalt, hogy konferenciát hívjon egybe, hogy a balesetek elhárításáról tanácskozzanak. A kormány a közgazgatási és rendőri hatóságok képviselőin kívül több kongresszusi tagot, a kereskedelmi kamarák és a biztosítási intézetek vezetőseit, továbbá a vasutak igazgatóságait, az autógyémszervezeteket, a munkáspártok reprezentánsait és iskolai igazgatókat hívott meg. A tanácskozások során kiderült, hogy a balesetek egyharmada iskolásgyermekeket ért. A konferencia most kezdődött és valószínűleg hetekig fog tartani.

* **Kardosfalvi téglagyár-üzemben** elsőrangban égetett tegla és cserép (hódtarku) minden mennyiségben kapható. Sebestyén Dávid, Piata Unirii 20.

* **Papp Gábor** uridivat üzletét (Cluj, Piata Unirii 8.) átvettém. Kérem az uri közönség további n. é. támogatását. Legújabb külföldi divatújdonságokat állandóan raktáron tartok. Sajat fehérművartárakban férfi fehérműt legzebb kivitelben készítek. Breuer József.

— **Egyesítették Magyarországot Németországgal.** Párkányból írja tudósítónk: Magyarországon és Németországon községek ezideig külön községi háztartást vezettek és külön közigazgatási területet képeztek. A két község előjárása már régebben azon munkálkodott, hogy a községeket egyesítse. A tervet most valóra váltották, az egyesülést kimondták. Az új nagyközség hivatalos elnevezése a mai naptól Szögyén lett.

— **Párisban letartóztattak egy lengyel rablóbandavezért.** Párisból jelentik: A párisi titkos rendőrség többnapos nyomozás után letartóztattott egy lengyel rablóbandavezért. Mantel a gonosztevő neve, akinek a lelkén több gyilkosság és rablás szárad, ezenkívül a Páris környékén előfordult tüzesetek elkövetésével is gyanúsították. Mantel a kihallgatás alkalmával minden vallomást megtagadott és nem hajlandó cinkostársait elárulni.

— **Benes elien merénylet készült Bécsben?** Bécsből jelentik: Az „Abend“ feltűnő helyen közli, hogy magyar és osztrák kampókeresztések összeesküvést készítettek elő Benes ellen, akit a bécsi látogatáskor eltekett volna láb alól. Az összeesküvés leleplezése miatt azután elmaradt Benes bécsi útja. Dacára annak, hogy az „Abend“ jelentését hiteltérdemlőnek tünteti fel, a „Wiener Allgemeine Zeitung“ szerint az osztrák államrendőrség semmi ily irányú tervről nem kapott jelentést és azt koholmánynak minősíti. Prágában is valószínűtlennek tartják ezt a hírt.

* **Nem várt arányokban bontakozik ki az aradi országos árumintavásár.** Bár előre látható volt, hogy az aradi országos árumintavásár iránt hatalmas érdeklődés fog megnyilatkozni, ami bekövetkezett, azt előrelátni nem lehetett. Az ország ipara, beleértve a legfelsőbb országgrészek és a regát iparát, ugyszólván teljes mértékben és nagy felkészültséggel jelenik meg az aradi országos árumintavásáron, a vásár látogatottságát pedig biztosítják a megrendezett kongresszusok és a kiállítások, amelyek között külön ki kell emelnünk az európai híru aradi buroripar kiállítását, amely iránt máris erős érdeklődés mutatkozik Bulgáriából és Jugoszláviából, de érdeklődés érkezik különösen a Nyugatról, ami arra készítette a vásár rendezését ellátó kereskedelmi és iparkamarát, hogy kedvezményeket eszközöljön ki a vásár látogatói részére a Magyar Állam Vasutak vonalain is. A látogatók ennek következtében 50 százalékos menetdíj kedvezményt élveznek a MÁV. vonalakon. Ez a nagyarányú látogatottság érthetővé teszi azt a nem mindennapi érdeklődést az aradi árumintavásár iránt, amelyet Kolozsvár ipara is tanúsít.

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt
rőfös és női divatáru üzletünket **teljesen felosztatjuk** és a nagymennyiségű elsőrangú áru raktárunkat készpénzfizetés mellett **gyári áron alul kiárusítjuk.**

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piata Unirii (Főter) 8. szám.

Berendezés eladó

Berendezés eladó

ségi kölcsön javá
Ez arra indította
tökejükkel visszav
kezése azonban en
új érdekcsoportot
csepeli kikötő é
dályalanul nehes

Hitelud
pénzügyi, keresked
és társaségekről,
biztonságáról, fi
tos, preciz, gyors
adunk. Kérjen p
„Pénzvilág“ orsz
inkasszó iroda, Ora

Uj cigare
Bukarestből jelent
elhatározta, hogy
galomba. Ecéltől
vásárolt a külföldi
cigarettát gondola
legkiválóbb gyárt

Bevezeti
jelentik: A rádió-
tanították olyanfor
sitantézetek is re
rádió-telefonokat.

A lej: Zürichb
psten 331.

Kolozsvár.
volt. Délben a de
Bécs 30:10—30
326—330, Páris
42:00, Newyork 2
1052, Milánó 85
Zürich. Ny
122:62, Amsterd
515:75—515:12,
2502 75—2502:00
Prága 1527:50—
Belgrád 880:00—8
Varsó 99:00—99

Bukarest. D
—, London
8:62, Zürich 42
Budapest 31:50.

Bukarest. V
márka 52:00, le
sterling 1055, in
42:10, olasz lira
3:50, dollár 215:5
shilling 30:55, ma
6:45 belga frank

Ha művészi
butor
nkar venni, ne Ma
sajnálja az utat
SZ
FMDÉLYRESZI BUT
asztalcsok furnázók

Farmodont

Farmacon

1748 4

Hölgyeim

és florentin mo
ható árban

LUTHE

megnyi

A Tornai

ségi kölcsön javára is fedezetként tartotta fenn. Ez arra indította a francia vállalkozókat, hogy tőkájukkal visszavonuljanak. A dunai kikötő építkezése azonban emiatt nem szünetel. A kormány új érdekesoportot keres nagyobb tőkével, hogy a csepeli kikötő építkezése a nyár folyamán akadálytalanul mehessen végbe.

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaságokról, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág” országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

Uj cigarettákat hoznak forgalomba. Bukarestből jelentik: A Monopol vezérigazgatóság elhatározta, hogy új finom cigarettákat hoz forgalomba. Ecéltől mintegy 2000 vagon dohányt vásárolt a külföldön, melynek vegyítésével olyan cigarettát gondoltak előállítani, amely vetekedik a legkiválóbb gyártmányokkal.

Bevezetik a rádiótelefont. Bukarestből jelentik: A rádiótelefonról szóló javaslatot módosították olyanformán, hogy egyetemek és állami tanintézetek is rendezhetnek be koncertek számára rádió-telefonokat.

TÓZSDE

Június 13-án

A lej: Zürichben 240.00, Párisban 10.49, Budapestben 331.

Kolozsvár. Az üzlet a mai napon tartózkodó volt. Délben a devizák ellanyhultak. A jegyzések: Bécs 30.10—30.30, Prága 6.36—6.40, Budapest 326—330, Páris 10.50—10.60, Zürich 41.80—42.00, Newyork 213.00—215.00, London 1050—1052, Milánó 8.50—8.55.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 122.56—122.62, Amszterdam 207.50—207.05, Newyork 515.75—515.12, London 2503.00—2500.00, Páris 2502.75—2502.00, Milánó 2036.00—2032.00, Prága 1527.50—1527.00, Budapest 72.55—72.62, Belgrád 880.00—892.50, Bukarest 240.00—244.00, Varsó 99.00—99.00, Bécs 72.75—72.62.

Bukarest. Devizák: Páris 10.49, Berlin —, London 10.50, Newyork 215.00, Milánó 8.62, Zürich 42.05, Bécs 30.80, Prága 6.42, Budapest 31.50.

Bukarest. Valuták: Napoleon 810, német márka 52.00, leva 1.52, török lira 115, font sterling 1055, francia frank 10.54, svájci frank 42.10, olasz lira 8.60, drachma 3.75, dinár 3.50, dollár 215.50, lengyel forint 41.25, osztrák schilling 30.55, magyar korona 32.00, cseh korona 6.45, belga frank 10.55, holland forint 84.00

Ha művészi kivitelei is, vas- vagy rozsbutorát, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse sajnálja az utat SZÉKELY ÉS RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, ártalások turnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Farmodont fogkrém lerakata
Farmacon nagydrogueria
Timisoara
1748 4

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt, bécsi és párisi divatkalapok szalma és florentin modelleket minden elfogadható árban árusítja az
"IDEAL"
kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Golya-áruházal szemben).

Bucuresti
LUTHER söresarnok
megnyilt 18.
A Tornavivódával szemben

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

A Csirkefogó. Nagyon érdekes premierje lesz kedden este a színháznak: a budapesti színházi évadnak egyik leghangosabb és legterjedtebb sikerű vígjátékújodása, a Szecses Béla Csirkefogóját fogják színeseik bemutatni. Alig három hete annak, hogy a budapesti Vígyszínház ezt a kacsagató, ötletes újodást bemutatta s már Bocsben is készülnek az előadásra. Nálunk is ennyire fontos előkészületek és elsőrendű szereposztás biztosítja a Csirkefogó kivételes sikerét. Hoykó Ferenc, Mihályfi, K. Tóth Erast, Laczkó, Miklóssy, Leővey, Izsó, Kemény fogják a vezető szerepeket játszani s Imre Sándor rendezi az újodást.

Kolbay Ildikó vendéjátéka. Három évig volt érekes primadonnája a kolozsvári Magyar Színháznak. A jövő héten öt esti vendéjátékra fog visszaterelni régi diadalának helyére, a Magyar Színház színpadára. Öt legjobb szerepét fogja játszani: csütörtökön a Diadalmas asszony címszerepét fogja játszani, pénteken a régen nem adott Kis Grizettet, szombaton a Denevéren a szobalányt, vasárnap este a Hamburgi menyasszonyt s a rákövetkező héten hétfőn este a Hermelines nőt fogja játszani. Mind a három előadásra árusítja már a pénztár a jegyeket.

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Hollandi menyecske [Mérsékelt helyárak, sorozat 247]
Vasárnap este fél 9 kor: A feleségem babája [Napibérlet 138 sz. A, sorozat 248]
Hétfő: A feleségem babája [Napibérlet 134 sz. B, sorozat 249]
Kedd: Csirkefogó [Újodás, előszór. Premier-bérlet 63 sz. Sorozat 250]
Szerda: Csirkefogó [Napibérlet 135 sz. A, sorozat 251]
Csütörtök: Diadalmas asszony [Kolbay Ildikó vendéjátékával, napibérlet 136 B, sorozat 252]
Péntek: Kis Gizett [Operett repris, Kolbay Ildikó vendéjátékával, premierbérlet 69 sz., sorozat 253]
Szombat d. u. fél 4 kor: Ezüstlakodalom [Mérsékelt helyárakkal sorozat 254]
Szombat este fél 8-kor: A denevér [Kolbay Ildikó vendéjátékával, napi bérlet 137 sz. A, sorozat-szám 255]
Szombat éjjel 11-kor: Tavasz ébredése [Táray Ferenc vendéjátékával, sorozat 256]
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Juhászlegény, szegény juhászlegény [Mérsékelt helyárakkal, sorozat 257]
Vasárnap d. u. 6-kor: Buzakalász [Újodás, 3-adszor. leszállított helyárakkal, Táray Ferenc vendéjátékával, sorozat 258]
Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Hamburgi menyasszony [Kolbay Ildikó vendéjátékával, napibérlet 138 sz. B, sorozatszám 259]
Hétfő: A hermelines nő [Kolbay Ildikó vendéjátékával, napi bérlet 139 sz. A, sorozat 260]

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Vasárnap, június 14. LAVINA. Grandiózus dráma, 7 nagy felvonás. Főszerepben az ismert kolozsvári művész: Várkonyi Mihály.
Urania-mozgó. Vasárnap, június 14. KÉKSZAKÁLL ASSZONY. Társadalmi dráma 7 felvonásban. Főszerepben Werner Krauss és Maria Leiko.
Apollo-mozgó. Vasárnap, június 14. ATLAS. Kalandörtözet, 12 felvonásban. Főszerepben Mario Guaita Ausonia.

Június 1-én megnyilt

GOVORA

gyógyfürdőhely.

Jódos és kénes ásványvíz fürdők, kiváló ásványvizek, különösen reumás, csúszos és bőrbetegségeknek, vér-, vese- és gyomor-bajoknál kiváló gyógyhatásuk. Modern gyógyfürdő berendezés.

Fizioterápiát és elektromos inézetek, inhalációk, süritett levegő, szénsavas és hidroelektromos fürdők, röntgenvizsgálat stb.

Calimanești-Caciulata

klimatikus gyógyfürdőhely. Kénes ásványvizek, használatos ivóvíz, valamint a híres Caciulata-víz. Gyógyít verszegénységet, limfatizist, görvélyt, vesebajokat, epekövet, csúsz, kronikus reumát és migrént.

Elsőrangú gyógyfürdő-felszerelés.
Csodálatos klíma, kiválóan alkalmas az egészség helyreállítására és a nyugalom számára.

Mindkét fürdőhelyen gyógyszerárak, orvosi laboratóriumok, mozi, tennispályák, katonazene és különféle szórakozóhelyek. Orvosi ellenőrvés alatt álló diétikus konyha. Júniusban 40, szeptemberben 50% -os árkedvezmény. Árszabályzatát és prospektussal, valamint felvilágosításokkal szolgál a S. G. Govora, Calimanești, Bucuresti, Str. Brezoiianu 44, vagy a fürdőigazgatóság.

Vasárnap
egész nap nyitva!

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek
nagyáruház

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

f. hó 14-től

kezdődőleg
8 napig
nagyszabásu

divat-
kiállítást

rendez.

Vasárnap
egész nap
nyitva!

